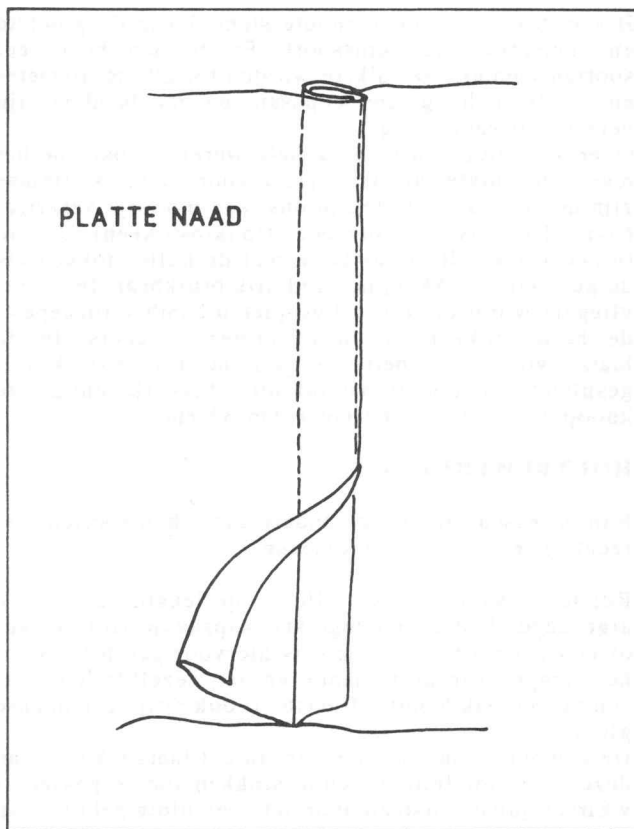
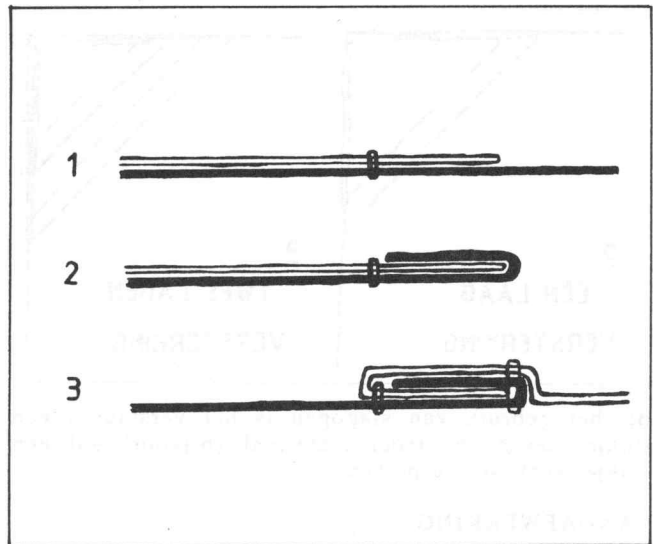

Naalden en garen. Voor een dunne stof gebruik je dunne naalden, maar ga bij het maken van vliegers niet dunner dan no. 80. De stof is weliswaar dun, maar daar waar de naden elkaar kruisen kan het aantal lagen aardig oplopen. Een botte naald hoor je "ploppen"; direct vervangen. Ongelijkmatige steekvorming wordt soms veroorzaakt door een kromme naald ook al is er met die naald op het eerste gezicht niets aan de hand. Vervangen is ook hier de enige oplossing. Gebruik garen dat in overeenstemming is met het gebruikte materiaal, synthetisch garen dus.

Naden. Veruit de meest toegepaste naad is de platgestikte naad. Stik op ± 1 cm uit de kant. Vouw de stof open en sla de toeslagen naar één kant, stik vervolgens door. Let op de symmetrie; sla de naadtoeslagen voor het linker en rechter deel van de vlieger zo om dat een symmetrisch effect ontstaat. Laat de naadtoeslagen bij voorkeur verdwijnen achter het stofdeel met de donkerste kleur. De platte naad is eigenlijk de mooiste. Voor en achterkant

zien er afgewerkt uit bovendien is deze naad heel sterk. Ietsje lastiger, dat wel. We komen nog even terug op de Sanjo. Bij een platgestikenaad ligt de toeslag naar één kant en dus uit het midden, voor een middennaad niet zo mooi. We kunnen de platte naad bovendien gebruiken als versterking. Bij de Sanjo in ons voorbeeld moeten de naden versterkt worden, omdat in deze richting de stof op het frame gespannen wordt. De platte naad is vier stoflagen dik. Het is dus overbodig om later apart band op te stikken. Maak de naad in dit geval wel wat breder. In het geval van de Sanjo bijvoorbeeld 3 cm. Ga als volgt te werk.

- Moet de platte naad 3 cm breed worden, bereken dan voor beide patroondelen een toeslag van $1\frac{1}{2} \times 3 = 4\frac{1}{2}$ cm.
- Leg de verkeerde kanten van de stof op elkaar en wel zo dat de onderste laag een naadbreedte (in dit geval 3 cm) uitsteekt.
- Leg de donkerste kleur onder.
- Stik nu door op 3 cm van de kant.
- Sla de onderste stoflaag om de bovenste.
- Sla het bovenliggende deel terug en stik het vlak langs de rand door.

Aan de voorzijde van de stof zijn nu twee stiklijnen zichtbaar en de naad ligt achter het donkerste gedeelte van de stof en, zoals gezegd, apart versterken is niet meer nodig.

Bij bredere platte naden is het gebruik van tape bijna noodzakelijk, maar dan wordt het ook prachtig.

VERSTERKING

Om even bij de Sanjo te blijven. De naden zijn versterkt; blijft over de boven- en onderpunt. De mooiste versterkingen maak je van het materiaal zelf (ik heb het nu niet over stuntvliegers). Voor de boven- en onderpunt van de Sanjo is één laag ter versterking wel voldoende. Is het gebruik van meer lagen noodzakelijk laat deze dan trapsgewijs verlopen.

